Cümlede Anlam — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 10 soru

1. Elif, 2024'te düzenli çalıştığı için sınavda başarılı oldu. Buna göre bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Elif'in sınav başarısı düzenli çalışmasına bağlanmıştır.

B) Elif, sınavda başarılı olmak amacıyla düzenli çalışmıştır.

C) Elif'in sınavda başarılı olması düzenli çalışması koşuluna bağlıdır.

D) Elif'in düzenli çalışması, sınavdaki başarısından sonra gerçekleşmiştir.

E) Elif'in düzenli çalışması, sınav başarısını herkes için zorunlu kılmıştır.

I. Demekki toplantı, beklenenden erken sona erdi. II. Hava kapalıydı çünkü yağmur bekleniyordu. III. Anlaşılıyor ki bu karar, uzun bir değerlendirme sonucunda alınmış. IV. Ödevini zamanında bitirdi; demek ki planlı çalıştı. V. Toplantı ertelendi çünkü konuşmacı şehir dışındaydı.

2. Numaralanmış cümlelerin hangisinde bağlaç olan “ki”nin yazımı yanlıştır?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

E) V.

Cümlede anlamı değerlendirirken yalnızca kullanılan bağlaçlara değil, yargılar arasındaki ilişkiye de bakmak gerekir. Bir sonucun hangi gerekçeyle ortaya çıktığını arıyorsak sonuç bölümüne “neden” veya “niçin” sorularını yöneltiriz; buna karşılık gerçekleşmesi başka bir duruma bağlanan yargıda “hangi şartla” sorusu yol gösterir. Sonucun ardından gerekçenin verildiği cümlelerde açıklama ilgisi kurulur; “çünkü” ve “demek ki” gibi bağlaçlar bu ilgiyi belirginleştirebilir. Bu ayrımlar, benzer yapıdaki cümlelerin anlam bakımından birbirinden ayrılmasını sağlar.

3. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Anlam ilişkisini belirlemede kullanılan bağlaçlar tek başına yeterlidir.

B) Koşul anlamı taşıyan yargılar, “neden” ve “niçin” sorularıyla belirlenir.

C) Benzer yapıdaki cümleler, taşıdıkları anlam ilişkisine göre birbirinden ayrılabilir.

D) Açıklama cümlelerinde gerekçe, sonuçtan önce verilerek anlam tamamlanır.

E) Neden-sonuç cümlelerinde sonuç ile gerekçe farklı cümlelerde bulunur.

4. “Mimar Sinan’ın Süleymaniye Camisi’ni tasarlarken işlevi estetikten önceliğini söylenemez; yapının kullanım kolaylığı ile görsel bütünlüğünü birlikte gözettiği görülür.” Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Süleymaniye Camisi’nin kullanım kolaylığı, görsel bütünlüğün sağlanmasını mümkün kılmıştır.

B) Mimar Sinan’ın bütün yapılarında işlev ve estetik aynı ölçüde önem taşımıştır.

C) Süleymaniye Camisi’nin tasarımında estetik, işlevden daha önemli tutulmuştur.

D) Mimar Sinan, yapının kullanışlılığını ve güzelliğini birlikte dikkate almıştır.

E) Süleymaniye Camisi’nin görsel özellikleri, kullanım kolaylığından bağımsız biçimde oluşturulmuştur.

5. “Yahya Kemal’in şiirlerini anlamak, yalnızca sözcüklerin sözlükteki karşılıklarını bilmekle mümkün değildir.” Bu cümleyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yahya Kemal’in şiirleri, sözlük bilgisi olmayan okurlar tarafından anlaşılmaz.

B) Şiirlerin anlaşılması, sözcüklerin sözlük anlamlarının değiştirilmesini gerektirir.

C) Yahya Kemal’in şiirlerini kavramak için sözlük bilgisi tek başına yeterli değildir.

D) Yahya Kemal, şiirlerinde günlük konuşma sözcüklerini kullanmayı tercih etmiştir.

E) Yahya Kemal’in şiirlerindeki bütün sözcükler, sözlüklerde farklı anlamlara gelir.

6. “İzmir’in kurtuluşunu anlatan bu belgesel, izleyicilere olayların tarihsel arka planını da sunuyor.” Bu cümleden çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İzmir’in kurtuluşu, belgeselin hazırlanmasına neden olmuştur.

B) Belgesel, İzmir’in kurtuluşunu bütün ayrıntılarıyla açıklamaktadır.

C) Belgesel, İzmir’in kurtuluşunu konu alan ilk çalışmadır.

D) Belgeseli izleyen herkes, tarihsel olayları ayrıntılarıyla öğrenmiştir.

E) Belgesel, olayın geçmişteki koşulları hakkında da bilgi vermektedir.

7. “İzmir’deki 2023 Tasarım Bienali, yeni sergi salonu açılırsa daha fazla sanatçıya yer verecek.” Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bienal, her yıl yeni sanatçılara yer vermektedir.

B) Daha fazla sanatçıya yer verilmesi, yeni salonun açılmasını sağlayacaktır.

C) Bienal, yeni sergi salonunu kesin olarak açmıştır.

D) Bienaldeki sanatçı sayısı, önceki yıllara göre artmıştır.

E) Daha fazla sanatçıya yer verilmesi, yeni sergi salonunun açılması şartına bağlanmıştır.

8. Ankara Etnografya Müzesi ile İzmir Saat Kulesi hakkında hazırlanan raporlarda aşağıdaki cümlelerden hangisinde bir yargının gerçekleşmesi başka bir yargının gerçekleşmesine bağlanmıştır?

A) Ankara Etnografya Müzesi, Cumhuriyet Dönemi eserleri bakımından zengindir.

B) Ankara Etnografya Müzesi, İzmir Saat Kulesi’nden daha eski bir yapıdır.

C) Rehber ayrıntılı bilgi verirse Ankara Etnografya Müzesi’ni daha iyi tanırız.

D) İzmir Saat Kulesi, meydanın yeniden düzenlenmesi nedeniyle çevresinden ayrılmıştır.

E) İzmir Saat Kulesi’ni görmek için Konak Meydanı’na gittik.

9. Türkiye İstatistik Kurumu, 2023 yılı nüfus verilerini yayımladı. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde nesnel anlatım vardır?

A) Bu veriler, kent yaşamının sorunlarını açıkça gösteriyor.

B) Nüfus artışını anlatan bölüm oldukça etkileyicidir.

C) İstatistik tabloları, okuyucuyu gereksiz ayrıntılara boğuyor.

D) Raporda Türkiye'nin 2023 nüfusu 85 milyon 372 bin 377 kişi olarak verilmiştir.

E) Bu rapor, son yılların en güvenilir çalışmasıdır.

10. Yakup Kadri'nin "Yaban" romanı ile Halide Edip'in "Ateşten Gömlek" romanı üzerine hazırlanan notlarda aşağıdaki cümlelerden hangisinde başkasına ait söz, söylendiği biçim korunarak aktarılmıştır?

A) Yazar, eserinde bireysel acılardan çok toplumsal değişimi işlediğini açıkladı.

B) İncelemeci, Halide Edip'in romanını savaş yıllarını yansıtan bir eser olarak değerlendirdi.

C) Araştırmacı, Yakup Kadri'nin romanında köy yaşamının öne çıktığını söyledi.

D) Eleştirmen, "Yaban"ın Millî Mücadele yıllarını anlattığını belirtti.

E) Halide Edip, "Ateşten Gömlek" için "Bu romanı yazarken yaşadıklarımı düşündüm." dedi.

Bu soruları online çöz, sonucunu hemen gör: akillisoru.com/dene

Cevap Anahtarı

1. A	2. A	3. C	4. D	5. C
6. E	7. E	8. C	9. D	10. E

Çözümler

1. Cümlede 2024'teki sınav başarısının ortaya çıkma sebebi düzenli çalışma olarak belirtilmiştir. Bu nedenle başarı ile çalışma arasında neden-sonuç ilişkisi vardır; B amacı, C koşulu, D zaman sırasını, E ise kişisel durumu genelleştirmektedir.

2. Bağlaç olan “ki” ayrı yazılır. I. cümlede “Demekki” biçimi kullanılmıştır; doğrusu “Demek ki” olmalıdır. III ve IV. cümlelerde bu bağlaç ayrı yazılmış, II ve V. cümlelerde ise “çünkü” bağlacı doğru biçimde kullanılmıştır.

3. Parçada, cümleleri ayırt etmek için bağlaçların yanı sıra yargılar arasındaki ilişkinin ve kuruluş özelliklerinin değerlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu nedenle benzer yapıdaki cümlelerin anlam ilişkilerine göre ayrılabileceği sonucuna ulaşılır. A seçeneği bağlaçları tek ölçüt saydığı için, D açıklamada gerekçenin önce verildiğini ileri sürdüğü için, E ise neden ile sonucu farklı cümlelere ayırdığı için yanlıştır.

4. D, cümledeki birlikte gözetme anlamını korur. C öncelik sırası kurar, B iki niteliği birbirinden ayırır; A ise yargıyı Sinan’ın bütün eserlerine genişletir.

5. C, sözlük bilgisinin gerekli olabileceğini ancak tek başına yeterli olmadığını belirtir. E bütün sözcükler hakkında genelleme yapar, A ise koşullu yargıyı kesinliğe dönüştürür.

6. E, belgeselin tarihsel arka planı sunduğunu karşılar. B ayrıntıların tümünü kapsar, C belgeselin hazırlanma nedenini değiştirir; D ise izleyicilerin tamamı hakkında kanıtsızdır.

7. E, sanatçı sayısındaki artışı yeni salonun açılması koşuluna bağlamaktadır. C gerçekleşmemiş bir koşulu olmuş gibi göstermekte, D ise geçmiş yıllarla karşılaştırma yapmaktadır.

8. C cümlesinde tanıma eylemi, rehberin bilgi vermesi şartına bağlanmıştır; bu nedenle hangi şartla sorusuna cevap verir. E ise bir amaca yönelme bildirir, gerçekleşme şartı bildirmez.

9. D doğrulanabilir bir sayı bildirdiği için kişisel değerlendirme içermez. Diğer cümleler güvenilir, gereksiz, etkileyici veya açıkça gibi yoruma dayalı ifadeler taşır.

10. E cümlesinde söz tırnak içinde söylendiği biçimiyle korunmuştur. D, C, A ve B ise başkasının sözünü değiştirerek aktardığı için dolaylı anlatım örneğidir.